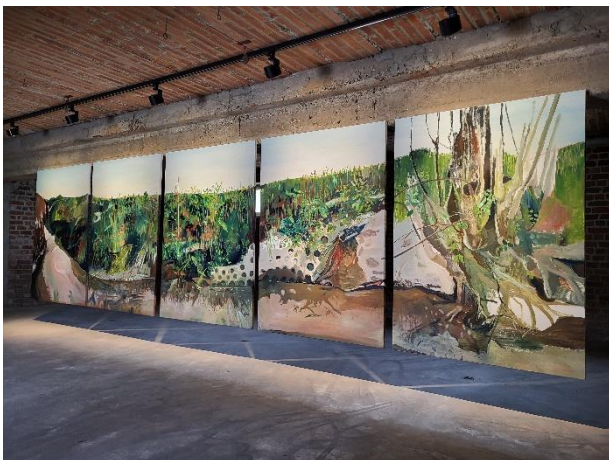

Het karakter van onze Vlaamse dorpen

De tijd van de fermettes is voorbij, de nieuwe generatie wil iets moderner. Hun ideaal is nu een "Lego-huis" bestaande uit een stapeling van blokjes met grote glaspartijen. Deze verschijningsvorm moet het beeld oproepen van een moderne en progressieve attitude, een bewoner die zich wil afzetten tegen de kneuterige architectuur van hoevetjes met dakkapellen. Wanneer men deze creaties van blokjes gaat inplanten in de landelijke dorpskernen ontstaat een niet te verdedigen breuk. Terwijl duizenden wielertoeristen landelijk dorpen aandoen, wordt gelijktijdig het karakter verprutst. Een mooi voorbeeld is de dorpskern van Sint-Denijs waar momenteel de geslaagde kunstmanifestatie "Sint-Denijs-City" wordt georganiseerd.

Het project "Sint-Denijs-City" is het resultaat van de inzet van vele inwoners van het dorp. Een zomermanifestatie van 14 augustus t/m 21 september met Jan Leysen als curator. Hij selecteerde gekende en minder gekende kunstenaars wat op zich een goede formule is voor onverwachte ontdekkingen. Een aantal werken staan binnen en andere werden zorgvuldig geplaatst in de landelijke omgeving. Het is een wandeling langs trage wegen met op de weg glooiende akkers en zelfs een wijngaard. Wandelen en ondertussen werken zien die vragen oproepen en ons laten nadenken.

Ik was onder de indruk van de video "San Sebastian" van Klaus Verscheure en de video van Herwig Ilegems "Head to Head". Het werk van Marijn Dionys "Straatstenen" is meer dan gebakken klei, het toont de compactheid van de dorpsarchitectuur waar het type van de rijwoning de onderlinge verbondenheid bewerkstelligde. Bakstenen werden ook door Filip Dujardin aangewend. In een weide maakte hij de vorm van een tent met een beeldreferentie naar het rondreizende circus dat vroeger ook de kleine dorpen aandeed. Een tent is steeds verplaatsbaar, voor een constructie in baksteen is dit niet het geval. Ook in het werk van Dominiek Colpaert is architectuur prominent aanwezig. Het landschap van Valerie Doutreluingne legt eveneens een relatie met de site van het dorp. De gemeente Sint Denijs is groot en een gedeelte van het kunstproject is te zien in Spiere-Helkijn. Aan de Schelde en het bassin staat de indrukwekkende sculptuur van Tom Herck "The Fisherman".

Werk van Klaus Verscheure, Filip Dujardin, Marijn Dionys, Valerie Doutreluingne en Tom Herck foto's Marc Dubois

Nieuwbouw te koop

Foto Marc Dubois

Deze expositie kwam reeds in de media vóór de opening. De kunstenaar Roeland Tweelinckx plaatste in een weide een promotiebord voor een nieuwbouw van Immo Roeland in de dorpskern. Sommige bewoners waren geschokt omdat men niet op de hoogte was van dit project. Tweelinckx project "Nieuwbouw te koop" was er om het debat rond gebouwen in een dorp te stimuleren. Een landelijk dorp is geen stad of een voorstad. Maar sinds een aantal jaren slaat het "appartementiseren" van de dorpen toe. Ontwikkelaars poten overal hetzelfde neer en op deze wijze gaat het specifiek karakter van onze dorpen compleet verloren.

Project Kloosterhof

Wat geen "kunstproject" is staat op 200 van de kerk van Sint Denijs, dus vlak in het hart van deze landelijke gemeente. Een groot infobord voor een nieuw bouwproject "Kloosterhof" van het Immo bedrijf GABIT samen met Dedeyne Construct uit Waregem. Wat deze blokjescompositie te maken met een "Kloosterhof" is een raadsel. Misschien gaf de directe

nabijheid van de Sint Dionysius & Sint Genesiuskerk de inspiratie! Dit doosje past op een verkaveling maar niet op een dorpsplein. Is men echt het noorden kwijt. Men zou een ambtenaar die een vergunning geeft voor de rechtbank moeten brengen!

Veel architecten fulmineerden tegen de vloed van fermettes die in Vlaanderen tevoorschijn kwamen. Nu wordt men geconfronteerd met een toename van blokjesarchitectuur en dit liefst in donkere baksteen. Bekijk even de promofolders of krantenpagina's van twintig jaar geleden en deze die wij vandaag in de bus krijgen. Een evolutie van hellende daken met dakkapellen, meestal verplicht door Dienst Stedenbouw, naar blokjes met de pretentie modern te zijn. Jaren werd in landelijke gebieden het plat dak verboden terwijl nu de totale vrijheid primeert.

Naar een kwalitatieve dorpse architectuur

Wie geeft binnen Dienst Stedenbouw aan een dergelijke project in Sint Denijs een vergunning? Het is de zoveelste aanval op landelijke dorpskernen. Reeds in mijn vorige tekst betreffende de dorpskern van Houthulst maakte ik mij de bedenking (zie website Dubois). Dit is geen pleidooi over terug te keren naar kleine rijwoningen zonder comfort. Het gaat niet om een romantische attitude of verzet tegen nieuwbouw. Het gaat om de schaal van de nieuwe constructies en om de korrel van het bestaande weefsel te respecteren. Nu is het een attitude die respectloos is voor wat men aantreft.

Het platform voor architectuur en ruimte AR-TUR ontwikkelde een "Toolbox Dorpse Architectuur" en de resultaten zijn reeds te zien in de Noorder Kempen. Het wordt tijd dat de Westhoek (Houthulst) en Sint Denijs contact opnemen met dit initiatief om grotere ongelukken te voorkomen. Een studiereis kan men fel aanbevelen.

Marc Dubois, architect HON FRIBA
Journalist VVJ

[AR-TUR vzw](#)
[platform voor architectuur en ruimte](#)
[Warandestraat 42, 2300 Turnhout](#)
info@ar-tur.be